

B373/38

A CISZTERCI REND
BUDAPESTI I. KERÜLETI
SZENT-IMRE-FÖGIMNÁZIUMÁNAK
VI.
ÉRTESÍTŐJE.

1917—1918.

KÖZLI:
BITTER ILLÉS,
IGAZGATO.

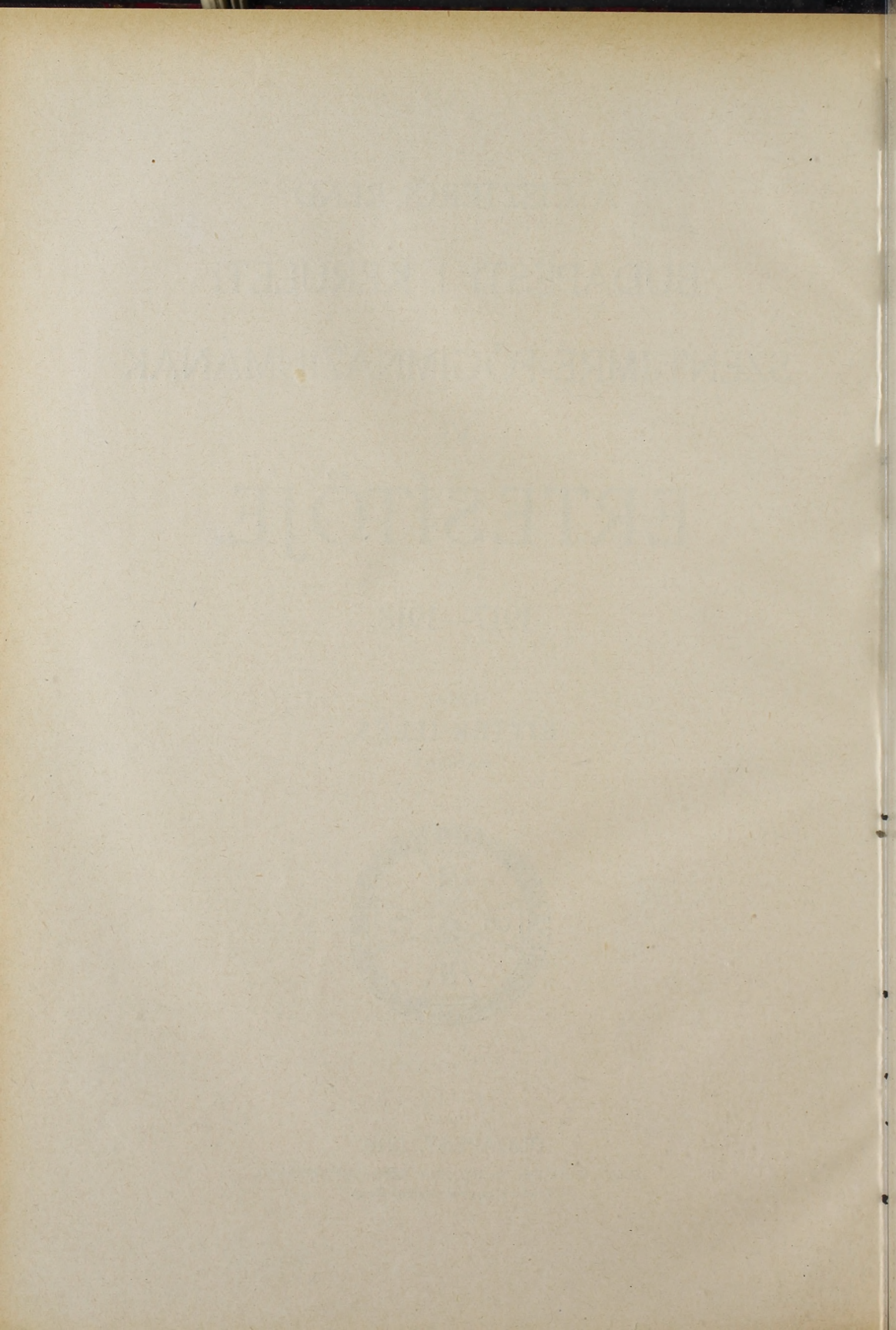

BUDAPEST, 1918.

„ÉLET” IRODALMI ÉS NYOMDA RÉSZVÉNYTARSASÁG.

Kiadja a magyar ciszterci Rend.

m. f. aj.

I.

Tanári kar.

a) A rendes tantárgyak tanárai.

Sorszám	A tanár neve	Osztály, melyben tanított	Tárgy, melyet tanított	Heti óraszám	Az intézetnél viselt egyéb tisztségei
1.	Bitter Illés, ciszterci rendi áldozópap, okl. főgimn. rendes tanár. Tanári éveinek száma 28; ez intézetnél 6.	I. II. VI.	term.rajz szépiprás német ny.	6	igazgató, a tanári könyvtár őre, az ifj. énekkar vezetője
2.	Bosnyák Pongrác, ciszterci r. áld., okl. r. tan. — Tr. é. 11, e. i. 1.	I. I. V.	magyar ny. latin ny. görög ny.	16	az I. o. főnöke
3.	Brisits Frigyes, dr., ciszt. r. áld., okl. r. tan. — Tr. é. 5, e. i. 4.	VI. III—V.	latin ny. magyar ny.	17	a IV. o. főnöke, az ifj. könyvtár őre, az ön- képzőkör vezetője
4.	Hümpfner Tibor, dr., ciszt. r. áld., okl. r. hittanár. — Tr. é. 5, e. i. 1.	I—VI.	vallástan	12	hitszónok, a Mária-kon- gregáció préze
5.	Kiss Albin, dr., ciszt. r. áld., okl. r. tan. — Tr. é. 20, e. i. 5.	V. IV—VI. II.	latin ny. történelem földrajz	17	az V. o. fő- nöke, tanár- széki jegyző, a tört. és földr. gyűj- temény őre
6.	Krivátsy-Szűts György, világi, okl. h. rajztanár. — Tr. é. 2, e. i. 2.	I—IV. I. II. I.	r. geom. földr. szépiprás	17	a rajzszer- tár őre
7.	Magdics Gáspár, ciszt. r. áld., okl. r. tan. — Tr. é. 27, e. i. 1.	I. III—VI.	mennytan	17	

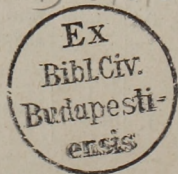
Sorszám	A tanuló neve	Osztály, melyben tanított	Tárgy, melyet tanított	Heti óraszám	'Az intézetnél viselt egyéb tisztségei
8.	Martos Ágost, világi, okl. óraadó tornatanár. — Tr. é. 31, e. i. 6.	I—VI.	testgyakorlás	10	
9.	Orsovai Fülöp, dr., ciszti. r. áld., okl. r. tan. — Tr. é. 4, e. i. 3.	III. VI. VI.	latin ny. görög ny.	15	a III. oszt. főnöke, a filológiai szertár őre
10.	Pataki Kálmán, ciszti. r. áld., okl. r. tan. — Tr. é. 4, e. i. 3.	IV—VI. II.	természetrajz mennyiség-tan	13	a természetrajzi gyűjtemény őre
11.	Schwartz Elemér, dr., ciszti. r. áld., okl. r. tan. — Tr. é. 3, e. i. 2.	II. III—V.	latin ny. német ny.	16	a II. oszt. főnöke
12.	Vargha Damján, dr., ciszti. r. áld., okl. r. tan. — Tr. é. 19, e. i. 6.	II. VI. II. III.	magyar ny. természetrajz történelem	13	a segítő-egyesület vezetője

A másvallású tanulóknak az intézeten kívül álló hitoktatói.

Mihalovich Sándor, g. kath., Nedelykovits Velimir, g. kel. szerb, Laky Sándor, ref., Szüts Gábor és Algöver Andor, ág. h. ev., Józán Miklós, unitárius, Edelstein Bertalan, dr., Geyer Arthur, dr. és Kiss Arnold, dr., izr. hitoktatók.

b) A rendkívüli tantárgyak tanárai.

Bitter Illés tanította az éneket heti 3 ó., Hümpfner Tibor, dr., a francia nyelvet a kezdőknél h. 2 ó., Orsovai Fülöp, dr., a gyorsírást h. 2 ó., Kiss Albin, dr., a francia nyelvet a haladók 2 csoportjánál h. 3 ó., Krivátsy-Szüts György a művészeti rajzot h. 2 ó.

II.

Végzett tananyag.

A Tantervben előírt tanítási anyagot mind a rendes, mind a rendkívüli tárgyakból elvégeztük. Görögpotló tanfolyam nem volt. A megengedhető rövidítéseket már az év elején megállapítottuk, úgy, hogy egészében és lényegében egy rész sem maradt feldolgozatlanul. A kétheti írásbeli dolgozatokból minden osztályban 13—14-et, a havi írásbeli dolgozatokból 8-at irattunk.

III.

Beszámoló az 1917—18. iskolai évről.

A) Történeti adatok.

1. **Az intézet elhelyezése.** Intézetünkben a lefolyt isk. évben fokozatosan megnyílt a VI. osztály is. Ideiglenes otthonunk ez évben is a székesfővárosi I. Váli-utcai elemi iskolában volt, s mi mélységes hálával adózunk Budapest fő- és székváros tek. tanácsának, elsősorban *Bódy Tivadar, dr.*, polgármester és *Városov Gyula, dr.*, közoktatásügyi tanácsnok uraknak azért a jóakarató támogatásért, melyben Rendünknek és a főváros I. kerületének ügyét részesíteni kegyesek voltak. De hálásak vagyunk a Váli-utcai elemi iskola gondnok-igazgatójának, *Martos Ágost* úrnak és az egész tanító-testületnek is a tapasztalt figyelmességért.

2. **Tanári testület.** *Békefi Remig, dr.*, zirczi apát, intézeti kegyúr Öméltósága 560/1917. sz. rendeletével *Farkas Alberik, r.* tanárt a kelenföldi helyi lelkészség szervezésével és vezetésével bízta meg; helyét *Magdics Gáspárral*, a természettan és mennyiségtan okl. r. tanárával (Székesfehérvárról) töltötte be. Az intézet fokozatos kifejlesztésére való tekintettel *Bosnyák Pongrácot*, a latin és görög ny. okl. r. tanárát (Pécsről) és *Hümpfner Tibor, dr.*, okl. r. hittanárt (a budapesti hittud. és tanárképző intézetből) helyezte hozzánk.

Eszerint a t. testületben az igazgatón kívül 9 okl. r. tanár, 1 okl. helyettes rajztanár és 1 okl. bejáró óraadó tornatanár működött. A másvallású tanulók hitoktatóinak száma 9 volt.

3. **Ügymenet.** A nagymélt. VKmin. 14.114—1917. eln. sz. rendelettel az iskolai év megnyitását szept. 1-re tűzte ki.

A beírások június 22. és 23. s folytatólag szeptember 1., 3. és 4.-én voltak. Az egész év folyamán az I. osztályra 70, a II. osztályra 57, a III. osztályra 53, a IV. osztályra 61, az V. osztályra 45, a VI. osztályra 35, összesen 321 rendes és az I. osztályra 2, a II. osztályra 1, a III. osztályra 1, a IV. osztályra 1, a VI. osztályra 2, összesen 7 magántanulót, mindössze 328 tanulót írtunk be. Minthogy a rendelkezésünkre álló iskolatermek csak korlátozott számú tanulók befogadására alkalmasak, az idén sem vehettünk fel minden jelentkezőt.

Az alakuló tanácskozmányt aug. 30.-án, a felvételi és javító vizsgálatokat augusztus 30. és 31.-én tartottuk.

Szept. 5.-én volt a Veni Sancte, 6.-án osztályrendezés s a fegyelemre és iskolai rendre vonatkozó utasítások kihirdetése, szept. 7.-én megkezdődtek a rendes előadások, melyeknek nyugodt menetét csak a VKmin. 205.263—1917. és 6565—1918. sz. rendeletei által jan. 4.-től febr. 4.-ig a szénhiány miatt parancsolt szünet szakította meg.

A módszeres tanácskozmányok szeptember 12. és február 27.-én, az ellenőrzők október 31., december 17. és április 17., az osztályozók február 23. és június 15.-én, az évváró értekezlet június 18.-án voltak. Rendkívüli osztályozó tanácskozmányt tartottunk február 9.-én a hadbavonult Denkinger Jenő, VI. o. t. osztályozása ügyében. Az intézet fegyelmi szabályainak megállapítása végett november 14.-én, a 7. hadikölcsön sikere érdekében január 4., a tandíjmentességért beadott folyamodványok véleményezéséről szeptember 10. és március 6.-án, a jövő iskolai évben használandó tankönyvekről április 10.-én tanácskoztunk.

Az I. félévet a VKmin. 3021—1918. sz. rendelete értelmében február 28.-án, a II. félévet a VKmin. 43.038. sz. rendelete szerint június 15.-én fejeztük be.

A hittani évvégi összefoglalások június 1. és 3.-án voltak *Hanauer István, dr.*, c. apát, Szent-Imre-kollégiumi igazgató úrnak, mint érseki hitbiztosnak jelenlétében. A többi tárgyakból — csoportokra osztva — június 8—15.-ig voltak az összefoglaló ismétlések. A magánvizsgálatokat június 10. és 11.-én tartottuk. Június 16.-án Te Deummal és isk. ünneppel zártuk az évet.

4. **Nyilvánossági jog.** *Jankovich Béla, dr.*, vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr Önagyméltósága, 83.756/1917. kelt rende-

Akik itthon maradtak, a maguk tehetsége szerint iparkodtak kivenni részüket a háborús jótékonyág gyakorlásából. A ciszterci Rend egészének a háborús akcióban való részeseését *Békefi Remig, dr.*, zirczi apát hadikölcsönjegyzései képviselik, aki a 7. és 8. hadikölcsönnél is 1–1 millió (a háború kezdete óta összesen 8 millió) koronát bocsátott a nagy és szent ügy érdekében az államhatalom használatára. Ezenkívül a Rendnek Villányi-út 7. sz. telkét átadta mezőgazdasági használatra a Kelenföldi Népszegítő Szövetségnek.

Tanulóink az idén 4616 koronát gyűjtöttek hadi jótékony célokra. Ez összegből a 7. és 8. hadikölcsönből 42 kötvényt vásároltunk 3971·20 koronáért; a Gyermekszanatóriumra 30, a katonasírokra 50, a József-szanatóriumra 30, katonák karácsonyára 100, a béketemplomra 60, ajtóhadiszögre 3, a mentőknek 20, a Zita-otthonra 50, hazatérő foglyainknak 100, szegény gyermekek nyaraltatására 100, összesen 4514·20 koronát juttattunk.

A megmaradt 101·80 K-t a múlt évről maradt 551·90 K-hoz csatoltuk, úgy, hogy később meghatározandó célokra maradt 653 K 70 fillér.

Ezenkívül résztvettünk a szederccserje-, vadgesztenye- és fémgyűjtésben.

A háború hatása, amint a felnőttek, úgy az ifjúság lelkére is észrevehetően tompító volt. Valahogyan elveszett a fogékonyság a nagy erények és a tömegbűnök iránt. Mind a kettő nagyon közönségessé lett, főképp itt a fővárosban, ahol elevenebben rajzik minden, mégis főképp a rossz. Amiért valamikor nagyon lelkesedtünk, amin kezdetben nagyon megbotránkóztunk, az most már csak egy napig tartó szenzáció, melyet csakhamar kimos az emlékezetből egy újabb hullám. Fásultan, ernyedten síklanak át napi gondjaink között a fények és árnyak. Csak az örök eszményekbe vetett hitet tudjuk megóvni s a szép reményt, hogy megvirrad még valaha! A hitet és a reményt, hogy egyszer mégis csak visszatér a népek lelkébe a szeretet. Addig pedig iparkodnunk kell a háborútól minél jobban elterelni az ifjúság figyelmét, mert különben abba serdülhet bele a fogékony lelke, hogy az iskola ideáljai merő agyrémek, üres illúziók.

B) Az intézet működése.

1. Testi nevelés.

a) **Torna, játék.** A rendes tornaórákon a svéd, dán és porosz szisztémákból kombinált terv szerint — amikor lehetett, a tágas, szép udvaron — gyakorolták magukat a fiúk. Télen az iskolai jégpályán

is üzhették a korcsolyázás testedző sportját. Módot kerestünk arra, hogy a tanulók iskolán kívüli játékait és sportolásait is ellenőrizhessük. A tornavizsgálatot az utolsó tornaórákon tartottuk.

b) **Az alkohol-ellenes küzdelmet** tudományos és valláserkölcsi alapon folytatta az intézet.

c) **Az egészségi állapot** — főképp a második félévben — nem volt a legkedvezőbb. A hiányosabb táplálkozás, az orvos- és gyógyító-szerhiány, a köztisztaság megromlása mindenütt kedvezőtlenül hatott az egészségügyi viszonyokra. A fővárosban folyton uralkodó járványok intézetünket sem kímélték meg és főképp az utolsó hetekben sok és hosszú iskolamulasztásoknak voltak okozói. *Holczer Endre*, VI. o. t., febr. 9.-én középfülmirigylobban, *Kristóf Egon*, I. o. t., márc. 28.-án agyhártyagyulladásban meghalt. R. i. p.! — A szemvizsgálatot *Bayer Sándor, dr.*, tisztii főorvos úr okt. 15.-én tartotta meg; trachomát nem talált.

2. Értelmi nevelés.

a) **Tanítás.** Oktató eljárásunkban az 1890-ben 23.583 sz. a. kiadott Rendtartás, továbbá az 1899. évi 32.818. és az 1903. évi 48.381. számú rendeletekben előirt Tanterv és Utasítások vezettek bennünket. Ezeknek irányítását követtük mind a tankönyvek megválasztásában, mind az oktatás anyagának kijelölésében és módszeres feldolgozásában, melynek egyöntetűségét nemcsak az előirt módszeres és ellenőrző értekezletek, hanem közös életünk mindennapi eszmecseréi is támogatták.

A rendkívüli tárgyak közül az éneket (2 csop.), a francia nyelvet (3 csop.), a gyorsírást (2 csop.) és a művészeti rajzot tanítottuk. Az ének elméleti része az I. osztályban kötelező volt. Az idén alakult meg az ifj. vegyes négyeskar.

b) **Könyvtárak.** Nemcsak a háborús körülmények, de ideiglenes helyiségeink szűkös viszonyai is arra készítetnek bennünket, hogy mindennemű beszerzéseinkben csak a legszükségesebbre szorítkozzunk.

1. *A tanári könyvtár:* a) *vétel* útján 4 művel gyarapodott 4 kötetben, értékben 28·24 kor., b) *ajándék* útján 1 művel 1 kötetben, 10 kor. értékben. Az összes gyarapodás 5 mű 2 köt., 38·24 kor. ért.

Folyóirat járt 14, előfizetési áruk 118 kor. 80 fill.

A tanári könyvtár jelen állománya 615 mű, 798 kötet, 2200 kor. értékben.

2. *Az ifjúsági könyvtár* a) *vétel* útján 122 művel gyarapodott 269 köt., 871·68 kor. ért.; b) *ajándék* útján 9 művel, 14 köt., 145 kor. ért. Az összes gyarapodás 131 mű, 283 köt., 1016 kor. ért.

Az ifj. könyvtár jelen állománya: 1193 mű, 1581 köt., 2546 kor. értékben. Könyvkötésre kiadtunk 82 kor. 50 fillért. — Itt említjük meg dicsérő szóval Batisweiler Márton és Batisweiler Nándor, IV. o. tanulók buzgóságát, kik a szükséges kötési munkákat a szünet alatt elismerésre méltó ügyességgel végezték.

3. *A tankönyv-könyvtárban* a használatos tankönyvek 1–1 példányát helyeztük el; van benne összesen 48 drb. 120 kor. ért.

c) *Szertárak.* A szertári beszerzéseknél is arra kell ügyelnünk, hogy csak az okvetlenül szükséges eszközöket és szemléltető tárgyakat szerezzük be. A székesfőváros halára késztető előzékenységéből használhattuk az elemi és polgári iskola gazdag földrajzi és természetrajzi gyűjteményeit, s kedves kötelességünk itt is igaz köszönetet mondanunk *Zipser Károly* tanító úrnak, a szertárak öréne, ki oly figyelmes készséggel volt mindig segítségünkre.

A filológiai szertár jelen állománya: 41 kép 457 kor. ért.

A földrajz és történelem tanításához 16 térképet 915·12 korona, továbbá 9 Lehmann-féle faliképet 118·80 kor., ezekhez magyarázó szöveggönyveket 13·38 kor., 9 Langl-félét 102·96 kor., 16 Seemann-félét 197·12 kor., 1 Hoffmann—Schmidt-félét 8·88 kor., magyarázó szöveggönyveket 15·84 kor. értékben szereztünk be. Összes kiadás: 1372·10 korona.

Jelen állomány: 25 térkép, 55 falikép 1800 kor. értékben.

A természetrajzi szertárba a 6 kristályrendszer alapalakjainak tengelyvázát szereztük be 42 koronáért.

Hálával emlékezünk meg a Magyar Királyi Földtani Intézet igazgatójáról, mélt. *Lóczy Lajos* úrról, ki 205 darabból álló kőzet- és földtani gyűjteményt, *Loór József* budafoki takarékpénztári titkár úrról, ki 150 darabból álló értékes ásványgyűjteményt ajándékozott intézetünknek. *P. Wargha István* S. J. néhány szép ásványt, *Tomka Emil*, V. o. t. egy fűrészhal ormányát s egy kisebb bogárgyűjteményt adományozott. Az ajándékozott tárgyak értéke: 600 kor.

Jelen állomány: 87 falikép, 6 kristály-tengelyváz, *Erödi Béla*, dr., főigazgató úr quarnerói korall- és kagyló-gyűjteménye, *Batisweiler János* úr lepkegyűjteménye, egy földtani és egy ásványgyűjtemény, mintegy 1400 kor. ért.

A rajzszeretár jelen állománya: 34 darabból álló edény-, lepke-, gipszminta-gyűjtemény 100 kor. ért.

Hangjegysokszorosításra 138 kor.-t adtunk ki.

d) *Kirándulások.* Minden osztály többiében tett kirándulást az illető szaktanár, vagy osztályfő vezetése alatt földrajzi, természetrajzi, művészeti ismereteinek kiegészítése végett, vagy testedzés és turisztika

céljából. Ezeken kívül ápr. 27.-én az intézet 143 tanulója egész napra kirándult a máriabesnyői kegyhely megtekintésére. Június 17.-től július 3.-ig pedig 23 tanuló túrista-kirándulásra ment az Ipoly- és a Garam-völgyébe *Hümpfner Tibor, dr.* és *Brisits Frigyes, dr.* vezetésével.

Részint a takarékosagra és önmegtadadásra való szoktatás végett, részint hogy a szegényebb sorsúaknak a nagyobb kirándulásokon való részvételét megkönnyítsük, *ifjúsági takarékpénztárt* létesítettünk a mult években. Kezelője az idén is *Orsovai Fülöp, dr.*, tanár volt.

3. Erkölcsi nevelés.

a) *Vallásos és erkölcsi nevelés.* Nagy gondunk volt arra, hogy tanulóink megértő lélekkel hozzá szokjanak vallásuk külső gyakorlásához is. Imával kezdtük és végeztük az előadásokat; 12 órakeresztjárt napokon, az iskolai ünnepeken, IV. Károly király, Zita királyné neve- és születése napján szentmisét, vasár- és ünnepnapokon szentbeszédet is hallgatott az ifjúság a Verpeléti-úti kisegítő kápolnában. Március 21.-től március 24.-ig voltak a lelkigyakorlatok, melyeket *Baranyay Jusztin, dr.*, a Bernardinum igazgatója (I–III. o.) és *Korilly Szilveszter, dr.*, ciszt. r. theol. tanár (IV–VI. o.) tartottak. Május 3.-án *Majláth Gusztáv, gr.*, erdélyi püspök úr 105 tanulóinak osztotta ki a bérmálás szentségét a koronázó templomban. — Szentmisék végén, továbbá mindennap előadás előtt és után közösen imádkoztunk harcoló seregeinkért és a diadalmas békéért. — A töredelem szentségéhez ötször járult testületileg az ifjúság: szept. 16., november 5., december 21., március 24. és május 30. Tanulóink azonban a kötelező alkalmakon kívül is többször és buzgón járultak a szentségekhez; minden szentmisén ott láttunk 40–50-et az Úr asztalánál, hogy az „angyalok eledelével“ erősítsék magukat az istengyermeki típus kialakítására.

A nemkatholikus vallású tanulóink saját felekezetük hitoktatóitól nyertek vallási oktatást és ezeknek vezetése és felügyelete alatt tettek eleget vallási köteleességeiknek.

Mária-kongregáció. Tanulóink vallásos buzgóságát az idén is élesztette, táplálta az intézetben működő, a „Jó tanulmányok Anyjáról“ elnevezett Mária-kongregáció. A hetenként tartott gyűléseken a prézes, vagy maguk a kongregációi ifjak tartottak előadást a kongregáció eredetéről, természetéről, céljáról, a kongregáció előnyeiről, a jó kongregánista boldogságáról, az igazi ker. életéről,

a szolid erényességről, a lelki romlás okairól, a lelki tisztaságról, a keresztény sajtóról, az öntudatos lelkiéletéről, a pályaválasztásról, szent József tiszteletéről, az eszményi kongregánista tulajdonságairól, kongregánista testvéri szeretetről, az indexről stb. Az előadásokat rendesen eszmecsere követte, amelyben a tagok élénk részt vettek.

A kongregáció fő törekvése odairányult, hogy tagjai öntudatos lelki életet éljenek, szóval és főleg jó példával tanulótársaik épülésére legyenek.

Nyilvános ünnepélyt e tanévben a helyi körülmények miatt nem tartottunk; csak a tagfelvétel szertartása folyt le a Verpeléti-úti kisegítő kápolnában díszes közönség jelenlétében. Az ünnepélynek szokatlan nagy fényt és díszet kölcsönzött Magyarország hercegprímásának, Csernoch János, dr., úr Öminenciájának leereszkedő jósága, aki személyesen megjelent közöttünk s mindnyájunk épülésére maga végezte a tagfelvétel gyönyörű szertartását. Az ifjakhoz intézett főpásztori szózatából, amelyben a ker. hit bátor, öntudatos megvállására buzdította a kongregánistákat, igazi atyai szeretet sugárzott felénk. Kongregáciánk történetében mindig emlékezetes lesz 1918. máj. 5-ike, amikor hazánk bíboros főpapja maga tűzte 15 ifjú mellére a kongregánista érmét. Gyermeki hálával és önérzetes büszkeséggel őrizzük a nagy nap emlékét. Az újonnan fölavatott kongregánisták a következők: Fodor Pál, Heinzl Ottokár, V. o. t., Antunovits János, Balás Ödön, Batisweiler Márton, Graff Kálmán, Ipolyi-Keller Tamás, Palos György, IV. o. t., Benard Ágost, Dörfler Miklós, Hoffer János, Szántó Zoltán, Waginger Mihály, Zartl Sándor és Zemplén Zoltán, III. o. t.

A kongregánisták buzgón olvasták egész éven át szerény kis könyvtárunk vallásos irányú könyveit. Könyvtárunkat szíves adományaikkal gazdagították: Vargha Damján, dr. és Várkonyi Fidél, dr. A kongregánisták közül is többen fölajánlottak több-kevesebb könyvet, hogy azok a kongregánisták közös kincsévé legyenek.

Jótevőink sorában első helyen kell említenünk Békefi Remig, dr., zirczi apát úr Öméltóságát, aki 250 koronát bocsátott rendelkezésünkre évi költségeink fedezésére. Anyagi támogatásban részesítette kongregációnkat az intézet igazgatója is. — Isten fizesse meg nemes jótevőink áldozatkészségét!

A Mária-kongregáció prézese: Hümpfner Tibor, dr., prefektusa: Szüllő Árpád, VI. o. t., asszisztensek: Csepela Alajos, VI. o. t. és Szüllő Ferenc, V. o. t., jelöltek mestere: Zomzelli Géza, VI. o. t., titkár és jegyző: Alkér György, VI. o. t., pénztáros: Petrányi Győző, V. o. t., konzultorok: Hidassy Dezső, Mihályovics Tibor, V. o. t., Belkó

Ágoston, Nikolich Fedor, IV. o. t. A felavatott tagok száma: 60, a jelölteké: 9.

Önképzőkör. Ebben az évben alakult meg *Brisits Frigyes, dr.*, tanár vezetése alatt az ifjúság önképzőköre, melynek feladata főleg az előadókészség fejlesztése volt. Az alakuló gyűlés szeptember 23.-án folyt le. Az első tisztikar megválasztott tagjai lettek: alelnök: *Ruda István*, VI. o. t.; titkár: *Csepela Alajos*, VI. o. t.; pénztáros: *Alkér György*, VI. o. t.; számvizsgálók: *Simonyi Vilmos*, VI. o. t., *Szüllő Ferenc*, V. o. t. Az önképzőkör összesen 15 rendes és 5 díszgyűlést tartott, mely utóbbiakat az aradi vértanuk, Tompa Mihály, a márciusi nagy napok, Zrinyi Miklós s a magyar hősök emlékének szentelt. Az ülések folyamán szabadelőadást tartottak: Német Lóránt, V. o. t.: a „Shogunatus“-ról; Szabó Sándor, V. o. t.: „A táviróról“; Beitzer Győző, VI. o. t.: „A repülőgép“-ről s a „Mesé“-ről. Felolvastak: Füle Ernő, V. o. t.: „Az olvasás“-ról; Waldapfel József, V. o. t.: „Petőfi gyermeki szeretet“-ről; Németh Lóránt, V. o. t.: „A magyar és lengyel történelmi kapcsolatok“-ról; Ruda István, VI. o. t.: „A spanyol drámai költészet“-ről. A zárógyűlés szavalóversennyel kapcsolatban május 5.-én volt, melyen *Bitter Illés*, igazgató osztotta ki nemes beszéd kíséretében a jutalmakat. Jutalomban részesültek: Beitzer Győző, VI. és Mihályovics Tibor, V. o. t., mint a legjobb bírálók, Temple Rezső, VI. és Graff Kálmán, IV. o. t., mint a legjelesebb szavalók, Nagy Zoltán, V., Füle Ernő, V., Waldapfel József, V., Welter Alfonz, V. és Ruda István, VI. o. t., mint a legszorgalmasabban működő tagok. Adja a jó Isten, hogy a mi Önképzőkörünk is a magyar művelődésnek és irodalomnak olyan termő s nevelő földje legyen, mint amilyenek voltak mindenkor testvérgimnáziumaink ragyogó multu önképzőkörei.

b) *Fegyelem.* Eddig nem igen éreztük az irott törvények hiányát. Fegyelmezésünk eszközei: megelőző éberség; rendhez szoktató figyelemztetések, óvó intések, türelmes felvilágosítások, értelmi ráhatások, a lelkiismeretre való utalások általában elégségesek voltak a fegyelmi készség kialakítására, a külső rendnek és tanulói diszciplinának a biztosítására. Másrészt nem állt rendelkezésünkre megfelelő tapasztalati anyag, amely a nevelés szempontjából annyira fontos eme szabályok megállapításánál támogatta volna ítéletünket. Most azonban, hogy immár hatodik éve figyeljük és elemezzük a fővárosi gyermek és ifjú lelki diszpozícióit; hogy betekinthettünk a szülői ház nevelői felfogásába és viszonyaiba; megismerhettük a nagyvárosi miliő nehezen lebírható erőit; láthattuk az idegenből jött tanulók fegyelmi berendezettségét, szóval: megismerhettük a főváros titkos nevelői együtt-

hatóinak természetrajzát: az elhamarkodottság és teoretizálás veszedelme nélkül szedhattuk pontokba fegyelmi nevelésünk elveit.

Vezető gondolatunk az, hogy csak az a fegyelem lehet állandó és jótékony, mely nem a büntetések és fenyegetések kényszerén, hanem a lelkiismeret érzékenységén és finomságán alapszik. Ép ezért fegyelmezésünk nem lehet más, mint az iskolai életre való alkalmazása ama valláserkölcsei elveknek, melyek az egész életet irányítják. Minden paragrafus egy-egy erkölcsi normát, minden pont egy-egy keresztény erényt akar kifakasztani és megerősíteni a tanuló lelkében, még pedig úgy, hogy e nemesítő munkának tudatos intézője maga a tanuló legyen.

Ezenkívül iparkodtunk fegyelmi szabályaink révén a szülői házat is aktív részesévé tenni az iskolai nevelésnek. Sokszor a legteltesebb szülői jóakarat mellől is hiányzik a helyes megértés, főkép a keresztény nevelés elveinek a gyakorlatban való alkalmazására. Helyénvalónak bizonyult ezért, hogy a családot kifejezettebben is belevonjuk nevelői munkánkba.

Csak idő kérdése, mikor lép életbe az új Rendtartás, amelynek szelleméről tájékoztat a leányközépiskoláknak imént megjelent szabályzata. Ezért iskolai törvényeink összeállításánál ezt is szem előtt tartottuk.

Az emez elvek szerint készített szabálytervezetet a t. testület minden tagja áttanulmányozta, a reá vonatkozó észrevételeit a november 14.-én tartott rendkívüli tanácskozmányon megtette. Az ezeknek figyelembevételével megállapított fegyelmi szabályokat Apponyi Albert, gr., vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 188.482—1917. sz. a. kelt rendeletével megerősítette.

Legyenek e szabályok a mi tanulóink szeretett kalauzai a tökéletesedéshez, a boldogsághoz, Istenhez vezető úton!

A lefolyt évben a tanulók fegyelmi magaviselete ellen lényegesebb panasz nem merült fel. Bár az utca, mozi, zúg-olvasmányok, háborús etikátlanság stb. egyszer-másszor észrevehetően nyúltak bele nevelői munkánkba, erősebb fegyelmi eszközre — hála Istennek — nem volt szükség.

c) *A szülőkkal való érintkezés.* Hogy az iskola megvalósíthassa fölséges programját, szükséges, hogy a szülői ház folytonos érintkezésben legyen a tanári testülettel; hogy megismerje az intézet szellemét, s megismervén, megértsek egymást s kölcsönösen felhasználják tapasztalataikat a gyermek lelkének tanulmányozására, alakítására.

Mi mindig rendelkezésére álltunk a szülőknak, bármikor kerestek fel bennünket, a kitűzött fogadó-órákon és azokon kívül is. *Csak az osztályozás hónapjaiban (február és június) nem tartottunk fogadó-órát.*

kat, mert a látszatát is kerülni akartuk annak, mintha ezek a szülői látogatások nem a gyermek neveléséi, hanem csak a tanuló érdemeit tekintenék céljuknak. Amikor szükségét láttuk, külön intőlapokkal is értesítettük a szülőket gyermekeik előmeneteléről, viseletéről. Vajha minél több szülő venné igénybe és gyümölcsöztetné ezeket a közös megbeszéléseket!

a) *Ünnepélyek.* Október 7.-én az aradi vértanuk emlékezetét, február 4.-én Tompa Mihály, április 28.-án Zrinyi Miklós emlékét, március 14.-én az 1848-iki nagy eseményeket ünnepelte az Önképzőkör. Április 11.-én az 1848-iki törvények szentesítésének emlékére rendelt iskolai ünnepen szentmisét hallgatott az ifjúság.

November 3.-án gyászünnepe keretében *Brisits Frigyes, dr.*, tanár mondott gyönyörű beszédet a világháborúban hősi halált halt vitézeinkről. November 5.-én, szent Imre, az intézet védőszentjének ünnepén, szentmise előtt *Hümpfner Tibor, dr.*, tanár mondott nagyhatású szentbeszédet. November 19.-én dicsőemlékü I. Ferenc József királyért és Erzsébet királyné lelkiüdvéért volt requiem. Május 9.-én, Zita királyné születése napján tartott ünnepély alkalmából a Zita-otthonra 50 koronát küldöttünk. Június 16.-án évváró ünnepély.

C) a) Segélyezett, b) ösztöndíjas, c) jutalmazott tanulók.

a) Alapszabályszerűleg szervezett Segítő-egyesületünk ugyan még nincs, — a háborús viszonyok nem látszottak alkalmasaknak a megvalósítására — de szegény tanulóink anyagi gondjain tőlünk telően könnyíteni iparkodtunk.

Bevétel.

1. Mult évről készpénzben maradt	324·67 K,
2. Békefi Remig, dr., apát úr minden beírt tanuló beíró díjából engedélyezett 2 K	656— „
3. Kamat	88·02 „
4. a) Pálházy József úr adománya	200— „
b) José Gallart y Girbál úr adománya	50— „
c) Bajomi Lajos úr adománya	2— „
Összesen	1320·69 K.

Kiadás.

1. Iskolai könyvekre	240·51 K,
2. Erődi Béla jutalomdíjra	20— „
3. Karácsonyra 1 szegény tanulónak	20— „
Összesen	280·51 K.

Mérleg.

Bevétel	1320·69 K,
Kiadás	280 51 ..
Marad	1040·18 K

a Moktár 88.581. sz. könyvecskéjében. Vagyona ezenkívül még 15 darab 100 korona névértékű hadikölcsönkötvény 1500 korona ért.

Az intézet 90 tanulója 750 darab könyvet kapott — részben használatra — a Segítő-egyesület könyvtárából 1000 korona ért. A Segítő-egyesület könyvtárában — a szokásos selejtezés után — *jelenleg van* : 900 darab tankönyv 1300 korona értékben.

Az intézet kegyura, Békefi Remig, dr., zirczi apát úr Öméltósága 46 tanulóknak egészen, 15-nek részben engedte el a tandíját; az elengedett összeg: 3834 korona.

Bresztovszky Béla, dr., műegyetemi tanár úr, *Don José Gallart y Girbal*, spanyol h. konzul úr és *Saxlehner Kálmán* nagybirtokos úr 100—100 koronát adtak az igazgató kezéhez szegénysorsú, törekvő fiúk segélyezésére; elnyerték: Katona György, II., Tullner Kálmán, II., Szentpéteri Antal, III., Héber József, IV., Koblinger László, IV. és Thén Kálmán, V. o. t. (50—50 kor.).

Hálával emlékezünk meg *Turczér Imréné* és *Nikolich Radivojne* úrnők jóságáról, kik ruhaneműeket ajánlottak fel szegény tanulóknak számára.

b) Litvai János, III. (nevelési segítség, 500 korona), Hidassy Dezső, V. és Hocz Gábor, V. (budai Mária Terézia-féle, 240 korona), Neuhold József, VI. (Mecséry-féle, 140 korona), Zemplén Béla, II. (Bésán-féle, 200 korona), Zielinski István, VI. (jövedéki bírságalapból, 300 korona), Weber Andor, III. és Petrányi Győző, V. (győri m. kir. árvaalapból, 200 korona), Alkér György, VI (győri m. kir. árvaalapból, 160 korona) ösztöndíjat élveztek.

Az ösztöndíjak összege: 2180 korona.

A háborús ösztöndíj-alapítvány tőkéje a múlt év végén volt 35 darab 100 korona névértékű hadikölcsönkötvény és 320·88 korona készpénz. Az idén 32 darab 100 korona névértékű hadikölcsönkötvénnyel és 205·55 korona kamattal gyarapodott, úgy hogy jelenleg van 67 darab 100 korona névértékű hadikölcsönkötvénye 6700 korona értékben és 526·23 korona készpénze a Moktár 88 579. sz. könyvecskéjében; összesen: 7226·23 korona.

c) *Békefi Remig, dr.*, zirczi apát úr Öméltósága a legjobb viseletű és előmenetelű tanulók (Novák László, I., Zemplén Béla, II., Wildner Ödön, III., Gömöri Pál, IV., Hidassy Dezső, V. és Szüllő Árpád, VI. o.)

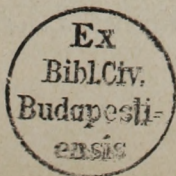
könyvjutalmára 10—10, a legbuzgóbb énekesek (Dörfler Miklós, III., és Mihályovics Tibor, V. o.) számára 10 K-t, *Hanauer István, dr.*, c. apát, érseki biztos úr a hittanban legkiválóbbak (Huba Árpád, I., Král Rudolf, II., Szentpéteri Antal, III., Palos György, IV., Fodor Pál, V. és Csepela Alajos, VI. o. t.) részére egy-egy szép ezüst keresztet, *Köszeghi Sándor* úr, Pest vm. főlevéltárosa a legjobb IV. oszt. rajzolónak (Belkó Ágost, IV. o.) jutalmazására 1 könyvet, *Tichy Sándor* úr, fejéregyházmegyei áldozópap, 15 K-t, *Wildner Ödönné* úrnő 1, *Baranyay Jusztin, dr.*, a ciszt. r. hittud. és tanárképző intézet igazgatója 6, *Németh József* könyvkereskedő úr 6 könyvet ajánlottak fel jeles előmenetelű és jóviseletű tanulók (Derék István, Karvázy János, Moldován László, Staud Iván, I., Beöreöndy István, Kesztlér Ottó, Viczián Imre, II., Hoffmann Miklós, Hrauda Rezső, Szántó Zoltán, III., Antunovits János, Dudits Andor, Nikolich Fedor, IV., Ruda Lajos, Waldapfel József, Welter Alfonz, V., Beitzer Győző, VI.) jutalmazására. *Kiss Albin, dr.*, tanár Nagy Zoltán, V. o. tanulót egy preludiumos könyvvel, *Brišits Frigyes, dr.*, tanár Mihályovics Tibor V. és Fáykiss István, IV. o., *Hümpfner Tibor, dr.*, tanár Csathó Gyula, I., Hancsók Kálmán, II., Hoffer János, III., Szentpéteri Gyula és Czettner Ferenc, IV. és Neuhold József, V. o. tanulókat jutalmazta 1—1 könyvvel.

Az *Erödi Béla, dr.*, tanker. kir. főigazgató úr Öméltóságának 25 éves főigazgatói jubileuma emlékére alapított Erödi-jutalomdíjat Zemplén Zoltán, III. (földrajz) és Graff Kálmán, IV. o. (magyar) nyerték el. — Az intézet igazgatója osztályonként a latinban kiváló 2—2 tanulónak (Vajna László és Kovács Sándor, II., Hrauda Rezső és Szentpéteri Antal, III., Antunovits János és Héber József, IV., Waldapfel József és Welter Alfonz, V., Beitzer Győző és Csepela Alajos, VI. o.) a „Juventus“ c. latin ifj. folyóiratot járatta; Nagy Zoltán, V. o. tanulónak, mint intézeti buzgó orgonistának, egy Wagner-reliefet adott elismeréseül.

A jutalomkönyvek összes értéke: 250 K.

***

Fogadják mindnyájan, akik szíves érdeklődésüknek jelét adni kegyesek voltak, az intézet őszinte köszönetét. Különösen nagy a mi hálánk nagys. *Pálházy József* úr iránt, aki 1922-ig évi 200 koronát ajánlott fel az igazgatónak tetszés szerint meghatározandó célra. Egyelőre a Segítő-egyesületben kamatoztatjuk a nagylelkű adomány első két részletét; a hova fordításáról később fogunk határozni.

D) A tanulók névsora.

A rövidítések jelentése:

g. kath. = görög katolikus	unit. = unitárius
g. kel. = görög keleti	ism. = ismétlő
ág. h. ev. = ágostai hitvallású evangélikus	gr. = gróf
ref. = református	mt. = magántanuló
izr. = izraelita	sz. = szabályszerű.

I. osztály.

Osztályfő: *Bosnyák Pongrác.*

Beiratkozott: 72, bizonyítványt kapott: 67.

Minaenből jeles: Csathó Gyula, Deréky István, Karvázy János, Králik Géza, Kretzoi Miklós, Moldován László, Novák László, Perlaki Béla, Staud Iván. — *Legalább jó*: Balogh Ferenc, ref., Farkas Ferenc, Frecskay László, Fuchs Emil, Göttmann István, Gyömöre József, Huba Árpád, Huszár László, Janitsáry László, Klatsmány Tibor, Martony Imre, ág. h. ev., Marx Ferenc, Mojzes László, Nagy Tibor, Szabó Tivadar, ref., Szántó László, Szily József, Varga Ottó. — *Legalább elégséges*: Barta Tivadar, izr. (sz.), Berdó József (sz.), Bruckmayer József, Dávid Imre (sz.), Feisztmantel Ferenc, Fenes Ferenc, Fuchs László (sz.), Geschitz Mihály, Hadik Mihály, gr., Hoffer József (sz.), Illés Gyula, Király Géza, Koblinger Lajos, Kochen Artur, ág. h. ev., Kolba Gyula, Kovács István, Medzihradzky Károly, Mezey Pál, Nagy Andor, Orbán Pál, Ottenwald József, Petnički Zvonimir (sz.), Píszmann Pál, Reusz Aladár, ág. h. ev., Rupp Rudolf, Ruzics István, Sass Károly, Schiessel Lajos, Schleiffer Zoltán, ág. h. ev., (sz.), Skoff Iván, Szalay István, (mt.) ref., Szecsődy Gyula (sz.), Sztehlo András, ág. h. ev., Váli Pál, Vásárhelyi László, izr., Zerneck Harald.

Elégtelenek: *Egy tárgyból*: Gáspáry László. — *Két tárgyból*: Lenkei István (sz.), Mészáros András. — *Több tárgyból*: Waginger György (sz.).

Kimaradt: Biró Dezső, Rausch Pál. — *Más intézetbe ment*: Horváth József. — *Meghalt*: Kristóf Egon. — *A vizsgálaton nem jelent meg*: Hegedüs Ferenc (mt.).

II. osztály.

Osztályfő: *Schwartz Elemér, dr.*

Beiratkozott: 58, bizonyítványt kapott: 58.

Mindenből jeles: Beöreöndy István, Csomay Imre, Hancsók Kálmán, Keszler Ottó, izr., Kochen Lajos, ág. h. ev., Makk István,

Šnižek Károly, Staud Géza, Viczián Imre, ref., Zemplén Béla. — *Legalább jó*: Gallus Ernő, ág. h. ev. (sz.), Havas Zoltán, Hohlfeld Tibor, Koroknay Sándor, ref., Kovács Sándor, Král Rudolf, Missik Béla, Nagy József, Novák Kamill, Roboz Bence (mt.), Romsauer Tibor, Tabakovits Pál, g. kel., Tahy Béla, Tiszje József, Vajna László, Varga János, izr., Weber Rezső. — *Legalább elégséges*: Bathó Gyula, Bauer János, Benárd Aladár, Bieber Károly, Czigány Imre, Grünthal Ferenc, Hatvany Károly, Katona György, Király Gyula, Liebmann Hugó, Loór István (mt.), Merész Győző, Mihalik Ferenc, Nagy József, Nagy Lajos, Novák Ferenc, Ottávi Rajmund (sz.), Pentz József, Rausch János, Révész Ernő, izr. (sz.), Saxlehner Kálmán, ág. h. ev., Thaly Imre, ref., Tullner Kálmán, Vados Jenő, Wotzasik György, Zboray Ervin. — *Elégtelenek: Egy tárgyból*: Romoda Ottó, Sigmund Nándor (sz.), Vásárhelyi Béla. — *Két tárgyból*: Besenyei Gáspár. — *Több tárgyból*: András Dénes (sz.), Peller Gyula.

III. osztály.

Osztályfő: Orsovai Fülöp, dr.

Beiratkozott: 54, bizonyítványt kapott: 52.

Mindenből jeles: Erdős László, izr., Hoffer János, Hoffmann Miklós, izr., Hrauda Rezső, Szántó Zoltán, Szentpéteri Antal, Weber Andor, Wildner Ödön, Zemplén Zoltán. — *Legalább jó*: Bartal Kálmán, Benard Ágoston, Blaskó Sándor, Czeiner Pál, Dörfler Miklós, Gránitz László, izr., Haggenmacher József, ref., Molnár Ferenc, Peiniger Sándor, ág. h. ev., Petrovits Vidor, g. kel., Szalay Géza, ref., Töreky Iván, Urbanovich László, Emánuel György (mt.). — *Legalább elégséges*: Bertalan Lajos, Gazdag Imre, Horváthy Loránt, ág. h. ev. Irányi János, Karny Tibor, Kendi Elemér, Konth Miklós, ref., Litvai István, Litvai János, Munkácsy Mihály, ism. (sz.), Orbán György, Romoda Győző (sz.), Stibrányi Márton, Szántó Tivadar, Szerdahelyi Zoltán, Szondi Jenő, Tomcsányi Ferenc, ág. h. ev., Tomcsányi Gyula, ág. h. ev., Tomka Miklós, Waginger Mihály, Zartl Sándor. — *Elégtelenek: Egy tárgyból*: Gerényi László, Gombos Gusztáv, Molnár István (sz.), Roboz László, Rupp Kálmán, ism. (sz.), Wojacsek József. — *Két tárgyból*: Keindl Dezső. — *Több tárgyból*: Simon Ákos (sz.).

A vizsgálaton nem jelent meg: Dömötörffy László. — *Az évvégi összefoglalásokon betegség miatt nem jelent meg*: Frits Miklós.

IV. osztály.

Osztályfő: *Brisits Frigyes, dr.*

Beiratkozott: 62, bizonyítványt kapott: 62.

Mindenből jeles: Antunovits János, Belkó Ágoston, Böhm József, ág. h. ev., Czettner Ferenc, Dudits Andor, Fáykiss István, Gömöri Pál, Graff Kálmán, Nikolich Fedor, Palos György, Szentpéteri Gyula. — *Legalább jó*: Bathó László, Csepela István, Fodor Elek, Hegedüs József, Heinzl Frigyes, Héber József, Holló Ferenc (sz.), Ipolyi-Heller Tamás, Kolba Vimos, Majláth Imre (mt.), Schmick Károly, Veszelevszky László. — *Legalább elégséges*: Bakos Endre, Balás Ödön, Batisweiler Márton, Batisweiler Nándor, Bresztovszky Domokos (sz.), Csermák Károly (sz.), Golda József, Jordán Viktor, unit., Kendefi Endre, Koblinger László, Kocsis János (sz.), Lakner Pál, Léber Lajos (sz.), Légrády Tibor, ág. h. ev., Majer Lajos (sz.), Ottlyk Lajos, ág. h. ev., Pálházy Endre, Pridafka Ernő (sz.), Putz Ferenc, Riemer Miklós, izr. (sz.), Rösler Endre, Sántha István, Strestik Ödön (sz.), Stumpf Imre (sz.), Szebelédy Ödön, Szentpétery Gyula, Szepessy Sándor, g. kath., Szerdahelyi Endre, Szilasi György, Zboray Kázmér. — *Elégtelenek*: *Egy tárgyból*: Eberhardt Antal, Galambos Ferenc, Prihoda István (sz.), Strobenz Géza. — *Két tárgyból*: Szigeti István. — *Több tárgyból*: Bajomi Rezső, (sz.), Szabó Lajos, Varga László (sz.).

V. osztály.

Osztályfő: *Kiss Albin, dr.*

Beiratkozott: 45, bizonyítványt kapott: 42.

Mindenből jeles: Fodor Pál, Hidassy Dezső, Mihályovics Tibor, Nagy Zoltán, ref., Németh Lóránd, Petrányi Győző, Ruda Lajos, Waldapfel József, izr., Welter Alfonz. — *Legalább jó*: Demjanovich Endre, gör. kath., Füle Ernő, Greszl Ferenc, Hergloz Ernő, Hocz Gábor, gör. kath., Jankovich Endre, Korchmáros László (sz.), Miklós Ervin, ref., Szijártó Károly, Thén Kálmán. — *Legalább elégséges*: Buchert József, Buchgraber Gábor, Ertner Károly, Gál József, Gallart Miksa (sz.), Heinzl Ottokár, Ilosvai László, Kaldrovits Andor, Kaufmann István (sz.), Metzler Jenő, Mészáros József, Peller József, Rác Ádám, Réder László, Romoda Ödön, Szakály Károly, Szalay Miklós, Szecsódy István (sz.), Tomka Emil, Turczer Imre (sz.). — *Elégtelenek*: *Egy tárgyból*: Jeszenszky Tibor, ág. h. ev., Vezsenyi László (mt.), Wolf Vilmos.

Más intézetbe ment: Szabó Sándor, Szolinger Nándor. — *Az év végi összefoglalásokon betegsége miatt nem jelent meg*: Szüllő Ferenc.

VI. osztály.

Osztályfő: *Magdics Gáspár.*

Beiratkozott: 37, bizonyítványt kapott: 33.

Mindenből jeles: Beitzer Győző, Csepela Alajos, Neuhold József, Szüllő Árpád. — *Legalább jó*: Alkér György, Bathó István, Denkin-ger Jenő,* Donkó István, Faykiss Géza, Gyulai Elemér, Helle Barna, Kúhn Károly, Lazay Béla, Simonyi Vilmos, Temple Rezső, Turnovszky Endre, Waldapfel Gábor, izr. — *Legalább elégséges*: Brázay Kálmán, Follát Ádám, Gerényi Jenő, Hegyi Bálint, Kárász Ernő, Lázár Imre, gr., Ruda István, Szalay Ferenc, Zartl László, Zboray Tibor, Zielinski István, Zomzelli Géza. — *Elégtelenek*: *Egy tárgyból*: Ibos István. — *Két tárgyból*: Györi Ervin, Veress Zoltán. — *Meghalt*: Holczer Endre. — *A vizsgálaton nem jelent meg*: Holló József (mt.), Lexmann József (mt.). — *Az évvégi összefoglalásokon orvosi tilalom miatt nem jelent meg*: Harmathy Jenő.

* A VKmin. 7/1918. sz. rendelete alapján kapott bizonyítványt.

E) Statisztikai kimutatás.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Össze- sen
1. Beiratkozott:							
Nyilvános tanuló	70	57	53	61	45	35	321
Magántanuló	2	1	1	1	—	2	7
Összesen	72	58	54	62	45	37	328
Az előző osztályból lépett fel ...	72	58	52	62	45	37	326
Ismétlő	—	—	2	—	—	—	2
Összesen	72	58	54	62	45	37	328
A nyilvános tanulók közül magán- tan. lett							
Önként kimaradt	—	1	1	—	1	1	4
Kizárattott	3	—	—	—	2	—	5
Meghalt	—	—	—	—	—	—	—
Meghalt	1	—	—	—	—	1	2
Az osztályvizsgálatról elmaradt ...	—	—	1	—	1	1	3
Osztályvizsgálatot tett	66	56	51	61	41	32	307
Összesen	70	57	53	61	45	35	321
A magántanulók közül a vizsgá- latról elmaradt							
Magánvizsgálatot tett	1	—	—	—	—	2	3
Osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók	1	2	1	1	1	1	7
67	58	52	62	42	33	314	
2. A nyilvános tanulók megbetegede- seinek száma:							
Könnyű	152	40	179	79	114	109	673
Súlyos	16	1	15	16	8	7	63
Fertőző	9	2	6	3	—	2	22
3. A fegyelmi esetek száma							
Igazgatói megrovásban részesült ...	—	—	—	—	—	—	—
Tanárkari megrovásban	—	—	—	—	—	—	—
4. A nyilvános és magántanulók meg- oszlása kor szerint:							
1908-ban született	7	—	—	—	—	—	7
1907-ben	49	3	—	—	—	—	52
1906-ban	11	45	4	—	—	—	60
1905-ben	—	7	35	2	—	—	44
1904-ben	—	3	11	45	7	—	66
1903-ban	—	—	2	12	29	2	45
1902-ben	—	—	—	2	6	21	29
1901-ben	—	—	—	—	1	7	8
1900-ban	—	—	—	—	—	2	2
1899-ben	—	—	—	—	—	1	1
Összesen	67	58	52	62	42	33	314

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Össze- sen
5. A vizsgálatot tett <i>nyilv.- és magánt.</i>							
<i>a) honosság szerint:</i>							
Magyarországi	67	53	52	62	42	33	309
Horvát-Szlavonországi	—	1	—	—	—	—	1
Külföldi	—	4	—	—	—	—	4
<i>b) Szüleik állandó lakása szerint:</i>							
Budapesten	52	48	40	48	30	23	241
A magyar anyaország más törvény- hatóságában lakott:	15	10	12	14	12	10	73
Bars vm.	—	—	—	—	1	—	1
Bács vm.	—	—	1	—	—	—	1
Csik vm.	—	—	—	—	1	—	1
Fejér vm.	2	1	3	3	1	2	12
Jász-Nagy-Kún-Szolnok vm.	—	—	—	—	—	1	1
Komárom vm.	—	1	—	—	—	—	1
Krassó-Szörény vm.	—	—	1	—	—	—	1
Moson vm.	—	—	—	1	1	—	2
Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm.	12	8	7	10	8	7	52
Torontál vm.	1	—	—	—	—	—	1
6. Az osztályvizsgálatot tett nyilv. és magántanulók <i>szülők foglalko- zása</i> szerint:							
Nagybirtokos, nagybérelő	1	—	—	—	—	1	2
Középbirtokos, középbérelő (100— 1000 h.)	—	—	—	—	—	2	2
Kisbirt., kisbérelő (100 holdon alul)	2	2	—	1	1	—	6
Gazdasági tisztviselő	2	—	—	—	1	—	3
Nagyiparos, bányá-nagyvállalkozó	—	1	—	1	—	—	2
Kisiparos	5	4	2	5	6	4	26
Ipari vagy bányászati tisztviselő	5	—	4	—	2	—	11
Ipari vagy bányászati segédszemély	5	1	3	—	—	—	9
Nagykeresk. vagy nagyvállalkozó	—	2	—	2	—	—	4
Kiskereskedő vagy kisvállalkozó	1	1	2	3	1	—	8
Kereskedő v. közlekedési tisztviselő	10	8	4	5	5	—	32
Keresk. v. közleked. altiszt, szolga	6	8	—	3	1	—	18
Köztisztviselő	12	12	17	15	4	17	77
Pap, tanár, tanító	8	5	6	3	3	5	30
Másféle értelmiségi	7	9	11	6	16	2	51
Közhivatali alkalmazott, szolga	—	2	—	4	—	—	6
Katona-, csendőrtiszt	1	2	2	4	1	—	10
Katona-altiszt	—	—	—	—	—	1	1
Háztulajdonos, tőkés	—	—	—	1	—	—	1
Magánzó	—	1	1	4	—	1	7
Nyugdíjas tisztviselő	2	—	—	2	1	—	5
Nyugdíjas munkás vagy szolga	—	—	—	3	—	—	3
Összesen	67	58	52	62	42	33	314

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Össze- sen
7. Vallás szerint:							
Róm. kath.	57	48	41	56	36	31	269
G. kath.	—	—	—	1	2	—	3
Református	3	3	3	—	2	1	12
Ág. h. ev.	5	3	4	3	1	—	16
G. kel.	—	1	1	—	—	—	2
Izraelita	2	3	3	1	1	1	11
Unitárius	—	—	—	1	—	—	1
8. Anyanyelv szerint:							
Magyar	65	52	52	61	40	33	303
Német	1	5	—	1	2	—	9
Horvát	1	—	—	—	—	—	1
Cseh	—	1	—	—	—	—	1
9. Nyelvismeret szerint a magyar anyanyelvűek közül:							
Csak magyarul tudott	54	38	41	54	33	25	245
Más nyelven is	11	14	11	7	7	8	58
Németül	11	14	11	7	7	7	57
Románul	2	—	—	—	—	1	3
A nem magyar anyanyelvűek kö- zül magyarul is tudott	2	6	—	1	2	—	11
10. A nyilvános tanulók magaviselete és óramulasztása:							
Jó magaviseletű	56	51	46	48	36	29	266
Szabályszerű	10	5	5	13	5	3	41
Kevésbé szabályszerű	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	66	56	51	61	41	32	307
Egy órát sem mulasztott	8	2	5	7	5	3	30
Csak igazoltan	58	54	46	54	36	29	277
Igazolatlanul	—	—	—	—	—	—	—
Az igazoltan mulaszt. órák száma	2297	2834	2805	2451	1472	1319	13178
Az igazotatl. mulaszt. órák száma	—	—	—	—	—	—	—
11. A nyilv. és magántanulók közül:							
Minden <i>rendes</i> tárgyból							
Jeles	9	10	9	11	9	4	52
Legalább jó	18	17	14	12	10	13	84
Legalább elégséges	36	25	21	31	20	13	146
Egy tárgyból elégtelen	1	3	6	4	3	1	18
Két tárgyból elégtelen	2	1	1	1	—	2	7
Több tárgyból elégtelen	1	2	1	3	—	—	7
Összesen	67	58	52	62	42	33	314
Énekből legalább elégs. eredmény	61	11	11	11	6	15	115
Francia nyelvből " "	—	—	10	19	7	9	45
Gyorsírásból " "	—	—	7	11	4	7	29
Művészeti rajzból " "	—	—	9	12	3	1	25

12. A tanulás eredménye.

	I. oszt.				II. oszt.			III. oszt.				IV. oszt.			V. oszt.			VI. oszt.			Az egyszintezetben a tárgyak eredményének középértéke										
	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Az eredmény középértéke	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Az eredmény középértéke	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Az eredmény középértéke	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Az eredmény középértéke											
Vallástan	49	15	3	—	1·31	40	17	1	—	1·32	38	13	1	—	1·27	39	19	3	1	1·45	33	8	1	—	1·19	26	6	1	—	1·19	1·32
Magyar nyelv	23	25	17	1	1·95	19	20	18	1	2·02	20	14	16	2	2·00	23	25	13	1	1·86	15	12	15	—	2·09	10	13	9	1	2·00	1·97
Latin nyelv	13	28	23	3	2·22	18	21	15	4	2·07	16	14	17	5	2·21	13	19	27	3	2·19	15	13	12	2	1·97	7	13	12	1	2·19	2·19
Görög nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	11	18	—	2·09	10	15	8	—	1·94	2·04
Német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	15	17	2	2·05	21	18	18	5	2·12	16	14	12	—	1·87	7	16	9	1	2·09	2·05
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	13	12	—	1·74	32	19	10	1	1·67	25	11	6	—	1·51	22	8	3	—	1·50	1·61
Földrajz	21	23	23	—	2·03	21	18	16	3	2·04	33	10	9	—	1·54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1·89
Természetrájz	28	15	23	1	1·93	33	15	10	—	1·43	—	—	—	—	—	17	17	25	3	2·24	16	16	9	1	1·85	13	12	8	—	1·81	1·92
Mennyiségtan	14	23	27	3	2·27	12	23	20	3	2·25	9	21	19	3	2·31	13	18	25	6	2·35	11	12	19	—	2·12	7	13	11	2	2·22	2·28
Rajzoló geometria	24	25	18	—	1·89	22	22	13	1	1·88	13	21	17	1	2·11	24	14	23	1	2·01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1·97
Szépírás	18	28	18	3	2·09	16	18	19	5	2·19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2·18
Testgyakorlás ¹	48	18	—	—	1·27	35	16	3	—	1·41	27	21	—	—	1·35	25	26	6	—	1·66	16	20	4	—	1·70	17	12	1	—	1·47	1·47
Összesen	238	200	153	11	1·89	216	170	115	17	1·87	198	142	108	13	1·86	207	175	160	21	1·99	160	117	96	3	1·84	119	108	62	5	1·85	1·89

Az egész ifjúság tanulmányi eredményének középértéke: 1·89.

¹ A testgyakorlás alól fel volt mentve az I. osztályból 0, a II. osztályból 2, a III. osztályból 3, a IV. osztályból 4, az V. osztályból 1, a VI. osztályból 2 ny. r. és 7 magántanuló, összesen: 19.

IV.

Tájékoztató az 1918—19. iskolai év kezdetére.

1. A jövő (1918—19.) iskolai évben megnyílik a Szent-Imrefőgimnázium VII. osztálya is. Tekintettel a készülő középiskolai nagy reformra, továbbá ideiglenes elhelyezésünkkel együttjáró szűkös helyi viszonyainkra, *görögpoló tanfolyamot nem nyitunk.*

2. A beírások június 16—17. és — ha hely marad — szeptember 2., 3. és 4.-én délelőtt 9—12-ig lesznek a Váli-utca 1. sz. székesfővárosi elemi iskola épületében (földsz. 5. sz.).

A júniusi terminuson, továbbá a szeptember 2.-án az *I. osztályba* csak budapesti I. ker. illetőségű és róm. kath. vallású tanulókát veszünk fel; *II—VII. osztályba* pedig csak azokat, akik a lefolyt évben intézetünkbe jártak.

Szeptember 3.-án mind a hét osztályba bármely illetőségű r. kath., szept. 4.-én bármely vallású és bárhol járt tanulók iratkozhatnak.

Ismétlők csak szeptember 4.-én jelentkezhetnek felvételre.

3. A beírásra minden tanuló személyesen és pedig atyja vagy anyja, vagy ezek megbízottai kíséretében tartozik megjelenni.

4. Az 1883 : XXX. t.-c. 10. §-a szerint az I. osztályba csak a 9. évet betöltött, de a 12. évet meg nem haladott tanulók vehetők fel, ha az elemi iskola négy osztályát jó sikerrel elvégezték s ezt nyilvános iskolától nyert bizonyítvánnyal, vagy felvételi vizsgálaton igazolják. 12 évesnél idősebb tanuló felvételéről a tanári testület határoz.

A többi osztályba az előző osztály bizonyítványa alapján kérhető a felvétel.

5. Akik *első ízben* lépnek az intézetbe (pl. az I. osztályba iratkozók), magukkal hozzák *a)* az előző (1917—18.) évi iskolai bizonyítványukat, *b)* születési anyakönyvi kivonatukat, *c)* keresztlevelüket, illetőleg a megkeresztelés tényét igazoló hiteles (hivatalos számmal és pecséttel ellátott) iratot, *d)* himlő-oltó (ha 12-nél idősebbek, újraoltó) bizonyítványukat.

Akik a múlt évben már tagjai voltak intézetünknek, azok csak tavalyi (1917—18.) iskolai bizonyítványukat hozzák el a beírásra.

6. A beírás díja 18 korona, amelyet a beírásokról mindenkinek le kell fizetnie. Ez alól senki sem menthető fel.

Az évi tandíj, mely eddig 72 korona volt, de az új iskolai évben — úgy, mint az állami intézetekben — nagyobb lesz, rendszerint fél-évenként (beíráskor és febr. 1.), kivételes esetekben negyedévenként is fizethető. A beíró-díjat az igazgatónál, a tandíjat a beírás alkalmával és minden terminuskor kézhez veendő *csekklapokkal* kell fizetni.

7. Szegénysorsú, jó magaviseletű és jeles, vagy legalább jó előmenetelű tanulók tandíjelengedést kérhetnek. A folyamodványt, amelyhez szegénységi bizonyítvány melléklendő s amelyben a kiskorú testvérek száma is megemlítendő, mélt. és főtiszt. Békefi Remig, dr., zirczi apát úrhoz kell címezni s szeptember 10.-ig az intézeti igazgatónál benyújtani.

Az első osztályba lépő és más intézetből jött tanulók csak a fél-

évi Értesítő alapján folyamodhatnak a II. félévi tandíj elengedéseért.

8. Az év végén (június 16. és 17.) beírt tanulók kötelesek a Felvételi Lappal szeptember 2., 3., legkésőbb 4.-én délelőtt 9—12 közt a részletes adatok bejegyzése végett az osztályfőnök személyesen jelentkezni. Aki ezt elmulasztja, nemcsak a belépésre való jogosultságát, hanem a lefizetett beíratási díjat is elveszíti.

9. A szeptember 4.-e után jelentkezőket, ha késedelmüket kellőkép igazolják, az igazgató egy héten belül felveheti. A később jelentkezők felvételét az igazgatóság útján benyújtott folyamodványokra a Budapest fő- és székváros tankerületi kir. főigazgatója, mélt. Erődi Béla, dr., udvari tanácsos úr engedheti meg.

10. Aki egy tárgyból bukott, ha magaviselete legalább szabályszerű s a javításra a tanári testülettől engedélyt nyert, — ami a bizonyítványban jelezve van — folyamodvány nélkül tehet javító vizsgálatot.

Aki két tárgyból kapott elégtelen érdemjegyet, csak a tankerületi főigazgatóság engedélyével javíthat. Ez engedélyért a Budapest fő- és székvárosi tankerület kir. főigazgatóságához intézett, iskolai bizonyítvánnyal felszerelt s 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványt a főgimnáziumi igazgatóságnál folyó évi június 20.-ig kell benyújtani.

A két tárgyból bukott olyan tanulók, kiknek magaviselete kevésbé szabályszerű, vagy akik ugyanazon tárgyakból az I. félévben is megbuktak, javító vizsgálati engedélyt nem kaphatnak.

A javító vizsgálatra augusztus 29.-én délután 3 órakor kell az igazgatónál jelentkezni.

11. Amely tanuló az évvégi összefoglaló ismétléseken betegség, vagy egyéb fontos ok miatt nem jelenhetett meg, vagy azokat megszakítani volt kénytelen, az utolsó összefoglalás napjáig (június 15.) a tanári testülethez pótlóvizsgálati engedélyért folyamodhatnak. A betegséget hatósági vagy hatóságilag megerősített orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni. A pótlóvizsgálat minden tantárgyra kiterjed és díjtalan.

A pótlóvizsgálatra aug. 30.-án délután 3 órakor kell jelentkezni.

12. A testgyakorlás, mértani rajz technikai része és a szépirás tanulása alól fölmentendő tanulókat a hatósági orvos fogja megvizsgálni s a fölmentést vagy a főigazgató, vagy az igazgató adja meg. Külön folyamodni nem kell.

13. A jövő iskolai évi tankönyveket és írószereket illetőleg figyelmeztetjük a szülőket, hogy csak az augusztus végén kiadandó, az *intézeti igazgató által jóváhagyott tankönyvjegyzék szerint* vásároljanak.

14. Szeptember 5.-én Veni Sancte-val nyitjuk meg az iskolai évet. Budapest, I. Váli-utca 1.

Bitter Illés,
igazgató.

Tartalom.

I. Tanári kar	3
II. Végzett tananyag	5
III. Beszámoló az 1917—18. iskolai évről	5
A) Történeti adatok	5
B) Az intézet működése	6
1. Testi nevelés	7
2. Értelmi nevelés	9
3. Erkölcsi nevelés	13
C) Segélyezett, ösztöndíjas, jutalmazott tanulók	18
D) A tanulók névsora	22
E) Statisztika	26
IV. Tájékoztató az 1918—19. isk. év kezdetéről	26